LIETUVOS BANKO TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO DIREKTORIUS

SPRENDIMAS DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO

2026-04-22 Nr. 429-129
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2025 m. gruodžio 15 d. eismo įvykio metu dėl transporto priemonės valdytojo, kurio civilinę atsakomybę įprastine transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo sutartimi buvo apdraudęs draudikas, kaltės buvo apgadintas pareiškėjo automobilis *Subaru Legacy* (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) (toliau – Įvykis). Gavęs informaciją apie Įvykį, draudikas pradėjo žalos administravimą.

Draudikas, remdamasis sudaryta 2025 m. gruodžio 31 d. žalos sąmata Nr. 4787835-13 (toliau – sąmata), apskaičiavo ir išmokėjo pareiškėjui 3 302,69 Eur draudimo išmoką, atlyginančią dėl Įvykio patirtą žalą. Apskaičiuodamas mokėtiną draudimo išmoką, draudikas taikė 34,02 proc. išskaitą dėl nusidėvėjimo naujomis keistinoms automobilio dalims.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu, draudikui pateiktose pretenzijose ir kreipimesi į Lietuvos banką kėlė reikalavimą įpareigoti draudiką draudimo išmoką apskaičiuoti netaikant išskaitos dėl nusidėvėjimo naujomis keistinoms dalims. Pareiškėjo teigimu, draudikas neįrodė, kad išskaitos dėl nusidėvėjimo taikymas yra pagrįstas ir proporcingas. Pasak pareiškėjo, detalės, kurios yra keistinos remonto metu, yra kėbulo konstrukcinės dalys, kurios natūraliai nesidėvi. Pareiškėjas taip pat nurodė, kad dėl Įvykio patyrė 80 Eur automobilio transportavimo išlaidų, jas draudikas taip pat privalo atlyginti.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas. Draudikas paaiškino, kad, pagal privalomąjį draudimą reglamentuojančius teisės aktus, nukentėjusio trečiojo asmens transporto priemonei padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas. Draudikas nurodė, kad, vadovaujantis teisiniu reglamentavimu ir kasacinio teismo praktika, išskaitos dėl nusidėvėjimo taikymas naujomis keistinoms automobilio dalims neprieštarauja visiško žalos atlyginimo principui ir jį atitinka, nes draudikas privalo atkurti nukentėjusio asmens turto būklę į buvusią iki įvykio, tačiau neturi jos pagerinti. Draudikas nurodė išskaitą dėl nusidėvėjimo apskaičiavęs pagrįstai, vadovaudamasis Koeficientų apgadintoms kelių transporto priemonėms taikymo tvarkos aprašu[1].

Draudikas nurodė atsisakęs atlyginti 80 Eur automobilio transportavimo išlaidas, nes, draudiko ekspertų vertinimu, automobilis tapo nevažiuojantis dėl sugadinimų, kurie atsirado pirmiausia pareiškėjui atsitrenkus į priekyje važiuojančią transporto priemonę, t. y. dėl sugadinimų, už kuriuos draudikas nėra atsakingas. Draudiko teigimu, kadangi draudikas yra atsakingas už automobilio sugadinimus, kurie vėliau buvo padaryti automobilio galinei daliai, draudikas neturi pareigos atlyginti pareiškėjo patirtų automobilio transportavimo išlaidų, kurias nulėmė automobilio priekinės dalies sugadinimai.

Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas pabrėžė, kad neturi pagrindo tenkinti pareiškėjo reikalavimo.

---

[1] Patvirtintas Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos direktoriaus 2020 m rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. V1-118.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl draudimo išmokos dydžio.

Siekiant išspręsti pareiškėjo ir draudiko ginčą, būtina nustatyti, ar draudikas, apskaičiuodamas draudimo išmoką, pagal transporto priemonių privalomąjį draudimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas pagrįstai: 1) taikė išskaitą dėl nusidėvėjimo naujomis keistinoms automobilio dalims; 2) atsisakė atlyginti automobilio transportavimo išlaidas.

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomasis draudimas reguliuojamas Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų (Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių[2] (toliau – Taisyklės) ir kt.) nuostatomis.

TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad draudžiamasis įvykis – tai transporto priemonės, kuriai pagal šio įstatymo nuostatas nustatyta draudimo prievolė, valdytojo civilinę atsakomybę, naudojant transporto priemonę pagal šio straipsnio 18 dalį, lėmęs eismo įvykis, kuriam įvykus pagal šį įstatymą turi būti išmokama draudimo išmoka. Pagal TPVCAPDĮ 2 straipsnio 5 dalį, eismo įvykio žala laikoma per draudžiamąjį įvykį padaryta žala nukentėjusio trečiojo asmens turtui, jo sveikatai ir (arba) žala, atsiradusi dėl nukentėjusio trečiojo asmens gyvybės atėmimo, ir (arba) neturtinė žala ar žala, kuri atsirado vėliau kaip eismo įvykio pasekmė.

Žalos, padarytos per draudžiamąjį įvykį ar atsiradusios vėliau kaip eismo įvykio pasekmė, administravimą ir draudimo išmokos mokėjimą reglamentuojančių Taisyklių 4 punkte įtvirtinta, jog žala nustatoma, vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu (toliau – CK), TPVCAPDĮ, Taisyklėmis ir kitų teisės aktų nuostatomis, reglamentuojančiomis padarytos žalos dydžio nustatymą.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas arba šio įstatymo 17 straipsnyje nurodytais atvejais – Biuras, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertinimo ataskaitomis, dokumentais, kuriais įrodomos padarytos žalos aplinkybės, faktas ir dydis, nuotraukomis, vaizdo įrašais.

Pagal Taisyklių 15 punktą, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas sugadinto turto remonto išlaidas, būtinas turto rinko vertei iki eismo įvykio atkurti. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinosios turto remonto išlaidos (be PVM) sugadinto turto rinkos vertei iki eismo įvykio atkurti, kurias sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų detalių ir (ar) dalių vertė (sumažinant išlaidas keičiamų detalių ir (ar) dalių nusidėvėjimo verte), dažymo medžiagų vertė, taip pat sugadinto turto transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos papildomos išlaidos. Būtinosios remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais, nustatytais specializuotose remonto išlaidų apskaičiavimo programose.

TPVCAPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog atsakingas draudikas ar Biuras moka nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos žalos dydžio išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytų draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos atlyginimo.

Kartu pažymėtina tai, kad draudimo išmokos mokėjimas transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo atveju yra susijęs su apdraustos transporto

[2] Patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. liepos 24 d. nutarimo Nr. 626 redakcija).

priemonės valdytojų civiline atsakomybe, todėl, apskaičiuodamas draudimo išmoką, draudikas turi laikytis CK 6.251 straipsnyje įtvirtinto visiško nuostolių atlyginimo principo. Žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnį už tikruosius nuostolius žalos dydį, būtų iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės, o kai nustatomas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita. Viena vertus, tai reiškia, kad draudimo išmokos turi užtekti dėl eismo įvykio atsiradusių turto sugadinimų remontui (sumažinus išlaidas keičiamų detalių ir (ar) dalių nusidėvėjimo verte ir kt.). Kita vertus, draudimo išmoka negali būti didesnė nei išlaidos, objektyviai reikalingos nukentėjusio asmens turtui suremontuoti.

1. Dėl išskaitos dėl nusidėvėjimo taikymo naujomis keistinoms automobilio dalims

Iš bylos duomenų matyti, kad pareiškėjas nesutinka su draudiko taikyta 34,02 proc. išskaita dėl nusidėvėjimo naujomis keistinoms automobilio dalims. Pasak pareiškėjo, išskaita apskritai neturi būti taikoma, nes draudikas neįrodė išskaitos taikymo pagrįstumo. Pareiškėjo teigimu, remonto metu keistinos automobilio dalys iki Įvykio nebuvo nusidėvėjusios.

Kaip minėta, Taisyklių 15 punktas nustato, kad jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinosios turto remonto išlaidos (be PVM) sugadinto turto rinkos vertei iki eismo įvykio atkurti, kurias sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų detalių ir (ar) dalių vertė (sumažinant išlaidas keičiamų detalių ir (ar) dalių nusidėvėjimo verte), dažymo medžiagų vertė, taip pat sugadinto turto transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos papildomos išlaidos.

Taisyklių 15 punkte taip pat įtvirtinta išimtis, kada keičiamų sugadintų detalių ir (ar) dalių nusidėvėjimas neskaičiuojamas, t. y. jeigu nėra galimybių jų suremontuoti, kad atlikus remontą sugadintos detalės ir (ar) dalys atitiktų techninius aktyvios ir pasyvios saugos reikalavimus, ir nėra galimybių remontui naudoti dėvėtų ar neoriginalių detalių ir (ar) dalių, atitinkančių techninius aktyvios ir pasyvios saugos reikalavimus.

Draudikas pateikė įrodymus[3], kad rinkoje yra galimybė įsigyti naudotų pareiškėjo transporto priemonės remontui reikalingų dalių (buferį, buferio rėmą, sujungimo skydą, žibintą ir kt.), atitinkančių techninius aktyvios ir pasyvios saugos reikalavimus. Taigi, pareiškėjo automobilio remontą yra galimybė atlikti naudojant dėvėtas automobilio dalis. Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo vadovautis Taisyklių 15 punkte nustatyta išimtimi ir netaikyti išskaitos dėl nusidėvėjimo.

Draudikas paaiškino, kad, pareiškėjui pasirinkus automobilį faktiškai remontuoti, remontas naudotomis dalimis pareiškėjui kainuotų netgi mažiau nei skaičiuojant remonto kainą naujomis dalimis ir šioms taikant išskaitą dėl nusidėvėjimo. Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad draudimo išmoka buvo apskaičiuota tinkamai ir atitinka pareiškėjo interesus.

Nors pareiškėjas nurodė, kad automobilio dalys, kurios remonto metu yra keistinos, nebuvo nusidėvėjusios, vis dėlto dėmesys atkreiptinas į tai, kad iki Įvykio pareiškėjo automobilis buvo eksploatuotas daugiau nei 10 metų[4]. Automobilį eksploatuojant, neišvengiamai vyksta natūralus fizinis nusidėvėjimas – transporto priemonės fizinių savybių pasikeitimas dėl jos tipinio naudojimo, senėjimo ir (arba) neigiamo aplinkos poveikio. Taigi, priešingai, nei teigia pareiškėjas, automobilio dalių nusidėvėjimas nėra vertinamas vien pagal matomus defektus, tačiau yra atsižvelgiama į objektyvų automobilio sudėtinių dalių vertės mažėjimą dėl eksploatacijos ir senėjimo, o konkretus taikytinos išskaitos dėl nusidėvėjimo dydis kiekvienu konkrečiu atveju apskaičiuojamas pagal automobilio amžių ir ridą.

Siekdamas pagrįsti savo poziciją, draudikas nurodė, kad taikytinos išskaitos dėl nusidėvėjimo dydį (34,02 proc.) apskaičiavo, vadovaudamasis Koeficientų apgadintoms kelių transporto priemonėms taikymo tvarkos aprašo III skyriaus 40 ir 41 punktuose numatytu metodu. Konkretus taikytinos išskaitos dėl nusidėvėjimo dydis nustatytas, vadovaujantis Lietuvos vertintojų rūmų parengta skaičiuokle „Transporto priemonių dalių nuvertinimo katalogas“. Draudikas paaiškino, kad skaičiavimo algoritme naudojami Lietuvos techninės apžiūros įmonių asociacijos „Transeksta“ pateikti ir Lietuvos vertintojų rūmuose susisteminti

[3] Patvirtina pateikti išrašai iš elektroninės parduotuvės ir skelbimai apie parduodamas konkrečias *Subaru Legacy* automobilių dalis (buferis, buferio rėmas, sujungimo skydas, žibintas ir kt.).
[4] Pareiškėjo automobilis pirmą kartą registruotas 2015 m.

duomenys apie atitinkamų klasių, kategorijų automobilių vidutines ridas ir vidutinį transporto priemonės amžių Lietuvos Respublikoje. Šio algoritmo skaičiavimo sekoje dalių nuvertinimo procentinė reikšmė gaunama subendrinus minėtus duomenis su faktine transporto priemonės rida ir amžiumi.

Nagrinėjamo ginčo kontekste pažymėtina, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra konstatavęs, jog žala dėl transporto priemonės sugadinimo, be kita ko, apima išlaidas keičiamoms dalims ar detalėms, reikalingoms suremontuoti (atstatyti) dėl kalto asmens veiksmų sugadintą turtą. Sugadinto turto vertės atkūrimas iki įvykio reiškia, kad būtina atsižvelgti į automobilio detalių ar dalių nuvertėjimą dėl eksploatavimo iki įvykio. Toks aiškinimas atitinka visiško žalos atlyginimo funkciją[5].

Taigi, nustačius, kad pareiškėjo automobilio remontą yra galimybė atlikti naudojant dėvėtas automobilio dalis, bei atsižvelgiant į kasacinio teismo praktiką, kad išskaitos dėl nusidėvėjimo automobilio dalims taikymas atitinka visiško žalos atlyginimo funkciją (nes į automobilio dalių nuvertėjimą dėl eksploatavimo iki įvykio būtina atsižvelgti), darytina išvada, kad išskaitą dėl nusidėvėjimo naujomis keistinoms dalims draudikas šiuo konkrečiu ginčo atveju skaičiavo ir taikė pagrįstai ir tai atitinka teisingo žalos atlyginimo principą.

2. Dėl automobilio transportavimo išlaidų

Pareiškėjas kelia reikalavimą draudikui atlyginti pareiškėjo dėl Įvykio patirtas 80 Eur automobilio transportavimo išlaidas.

Iš bylos duomenų matyti, kad Įvykio metu buvo apgadintos tiek pareiškėjo automobilio priekinė, tiek galinė dalys. Byloje esantys duomenys pagrindžia[6], kad visų pirma pareiškėjas priekine savo automobilio dalimi atsitrenkė į priekyje važiavusią transporto priemonę ir yra atsakingas už šio eismo įvykio sukėlimą. Vėliau dėl kitos transporto priemonės valdytojo, kurio civilinę atsakomybę transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo sutartimi buvo apdraudęs draudikas, kaltės buvo apgadinta pareiškėjo automobilio galinė dalis. Taigi, draudikas yra atsakingas už pareiškėjo automobilio galinės dalies sugadinimus.

Draudikas nurodė atsisakęs atlyginti automobilio transportavimo išlaidas, nes, draudiko ekspertų vertinimu, automobilis tapo nevažiuojantis dėl sugadinimų, kurie atsirado pirmiausia pareiškėjui atsitrenkus į priekyje važiuojančią transporto priemonę, t. y. dėl sugadinimų, už kurių atsiradimą yra atsakingas pats pareiškėjas.

Kaip minėta, TPVCAPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog atsakingas draudikas ar Biuras moka nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos žalos dydžio išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytų draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos atlyginimo.

Atsižvelgiant į pirmiau nurodytas aplinkybes, laikytina, kad, draudikui esant atsakingam tik už tuos automobilio sugadinimus, kurie buvo padaryti automobilio galinei daliai, draudikas neturi pareigos atlyginti pareiškėjo patirtų automobilio transportavimo išlaidų, kurias nulėmė automobilio priekinės dalies sugadinimai.

Įvertinęs ginčo šalių paaiškinimus ir byloje pateiktų įrodymų visumą, Lietuvos bankas sprendžia, kad draudikas tinkamai, pagal transporto priemonių privalomąjį draudimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas, nustatė draudimo išmokos, atlyginančios dėl Įvykio pareiškėjo patirtą žalą, dydį ir pagrįstai atsisakė atlyginti automobilio transportavimo išlaidas.

Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, pareiškėjo reikalavimas atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

[5] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. liepos 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-240-1075/2019.
[6] Patvirtina pareiškėjo paaiškinimai draudikui, eismo įvykio deklaracijos.

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius Arūnas Raišutis